

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA PSIHOLOGIJA V LETU 2021

Poročilo DPK SM za psihologijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih.....	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	19
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	21
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	22
5.1	Zunanje ocenjevanje	22
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	23
6	Povzetek	24
6.1	Ocena uspeha kandidatov	24
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	24
6.3	Druge ugotovitve	25

Avtorici:

Mirjam Erce Vratuša, glavna ocenjevalka za psihologijo

dr. Melita Puklek Levpušček, predsednica DPK SM za psihologijo

Poročilo je potrdila DPK SM za psihologijo na 17. redni seji, ki je potekala 8. 10. 2021.

Ljubljana, september 2021

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno matura (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit iz predmeta SM.

Okrajšava: kandidati PM.

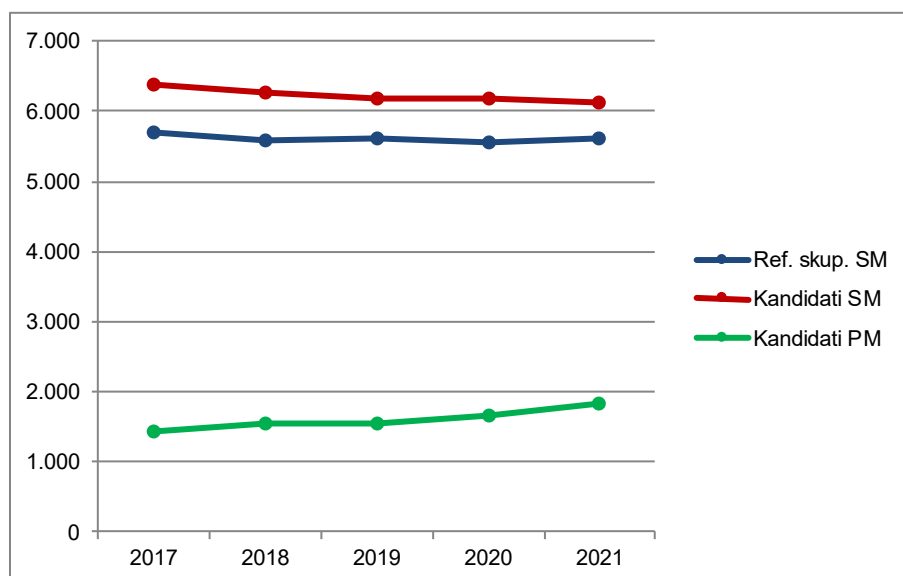
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2017 do 2021. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2017	5.699	6.379	1.429
2018	5.589	6.255	1.544
2019	5.600	6.185	1.560
2020	5.560	6.173	1.657
2021	5.615	6.134	1.846

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Vir: Državni izpitni center, 2021

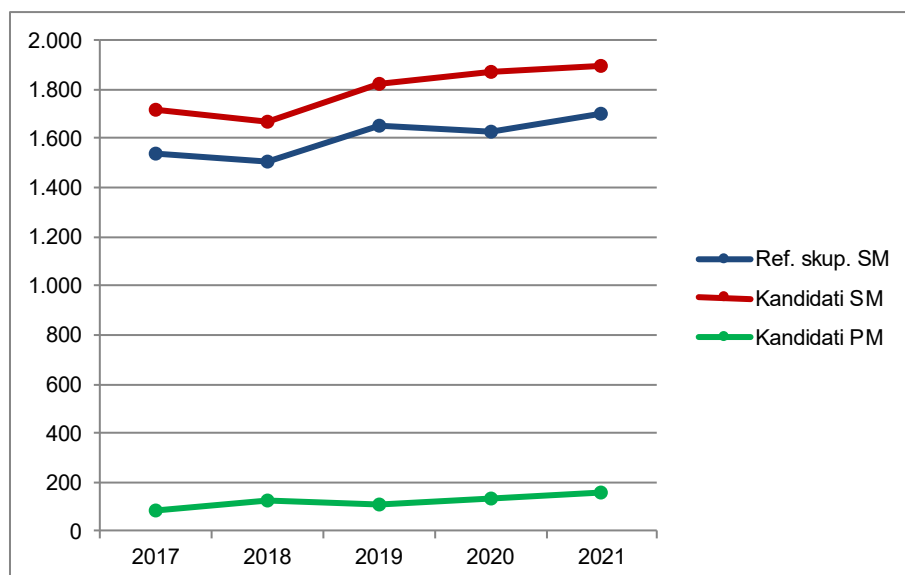
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali psihologijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2017 do 2021. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2017	1.541	1.719	82
2018	1.508	1.669	126
2019	1.649	1.825	107
2020	1.628	1.868	130
2021	1.704	1.896	158

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

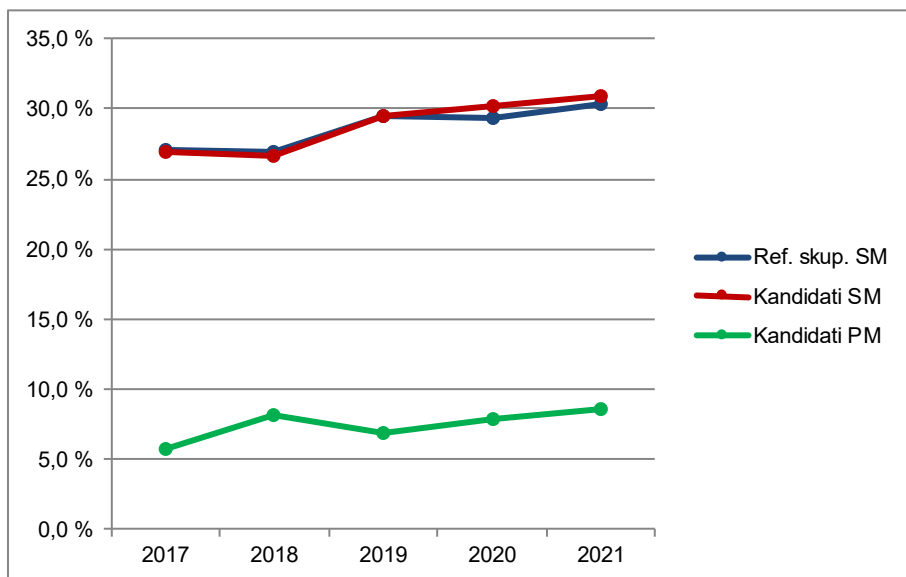
Vir: Državni izpitni center, 2021

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali psihologijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2017 do 2021 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2017	27,0 %	26,9 %	5,7 %
2018	27,0 %	26,7 %	8,2 %
2019	29,4 %	29,5 %	6,9 %
2020	29,3 %	30,3 %	7,8 %
2021	30,3 %	30,9 %	8,6 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2017–2021

Vir: Državni izpitni center, 2021

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021

	Število	Delež
Splošna gimnazija	1.393	67,8 %
Klasična gimnazija	83	4,0 %
Gimnazija	1.476	71,9 %
Tehniška gimnazija	41	2,0 %
Ekonomska gimnazija	85	4,1 %
Umetniška gimnazija	102	5,0 %
Strokovna gimnazija	228	11,1 %
Ref. skup. SM	1.704	83,0 %
Ostali SM	192	9,3 %
Kandidati SM	1.896	92,3 %
Kandidati PM	158	7,7 %

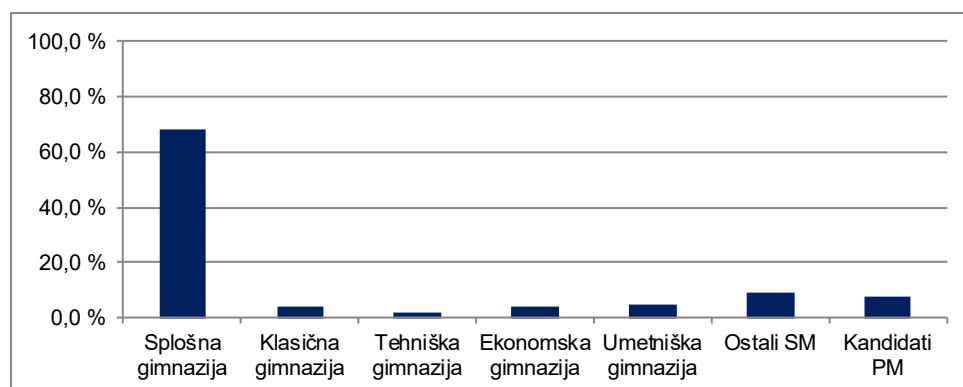
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021

Vir: Državni izpitni center, 2021

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2021 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

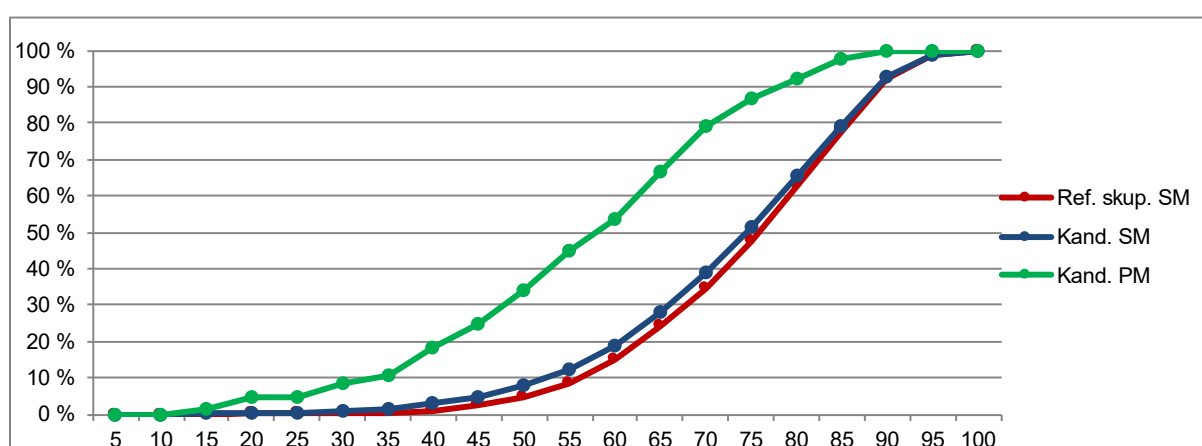
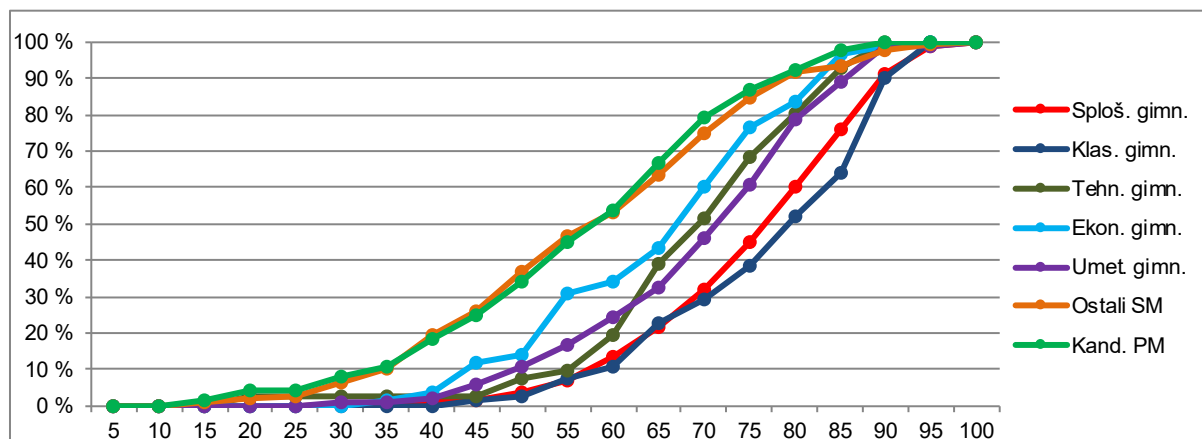
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2
16-20	0	0	0	1	0	0	1	1	3	2	5
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
26-30	2	0	2	0	0	1	1	3	10	7	6
31-35	0	0	0	0	1	0	1	1	9	8	4
36-40	8	0	8	0	2	1	3	11	28	17	12
41-45	12	1	13	0	7	4	11	24	37	13	10
46-50	25	1	26	2	2	5	9	35	56	21	15
51-55	48	4	52	1	14	6	21	73	91	18	17
56-60	91	3	94	4	3	8	15	109	122	13	14
61-65	117	10	127	8	8	8	24	151	171	20	20
66-70	145	5	150	5	14	14	33	183	205	22	20
71-75	179	8	187	7	14	15	36	223	242	19	12
76-80	213	11	224	5	6	18	29	253	266	13	9
81-85	217	10	227	5	11	11	27	254	257	3	8
86-90	210	22	232	3	2	10	15	247	256	9	4
91-95	109	8	117	0	1	0	1	118	121	3	0
96-100	17	0	17	0	0	1	1	18	19	1	0
SKUPAJ	1.393	83	1.476	41	85	102	228	1.704	1.896	192	158

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
20	0 %	0 %	0 %	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	4 %
25	0 %	0 %	0 %	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	4 %
30	0 %	0 %	0 %	2 %	0 %	1 %	1 %	0 %	1 %	6 %	8 %
35	0 %	0 %	0 %	2 %	1 %	1 %	1 %	0 %	1 %	10 %	11 %
40	1 %	0 %	1 %	2 %	4 %	2 %	3 %	1 %	3 %	19 %	18 %
45	2 %	1 %	2 %	2 %	12 %	6 %	7 %	2 %	5 %	26 %	25 %
50	3 %	2 %	3 %	7 %	14 %	11 %	11 %	4 %	8 %	37 %	34 %
55	7 %	7 %	7 %	10 %	31 %	17 %	21 %	9 %	13 %	46 %	45 %
60	13 %	11 %	13 %	20 %	34 %	25 %	27 %	15 %	19 %	53 %	54 %
65	22 %	23 %	22 %	39 %	44 %	32 %	38 %	24 %	28 %	64 %	66 %
70	32 %	29 %	32 %	51 %	60 %	46 %	52 %	35 %	39 %	75 %	79 %
75	45 %	39 %	45 %	68 %	76 %	61 %	68 %	48 %	52 %	85 %	87 %
80	60 %	52 %	60 %	80 %	84 %	78 %	81 %	63 %	66 %	92 %	92 %
85	76 %	64 %	75 %	93 %	96 %	89 %	93 %	78 %	79 %	93 %	97 %
90	91 %	90 %	91 %	100 %	99 %	99 %	99 %	92 %	93 %	98 %	100 %
95	99 %	100 %	99 %	100 %	100 %	99 %	100 %	99 %	99 %	99 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2021

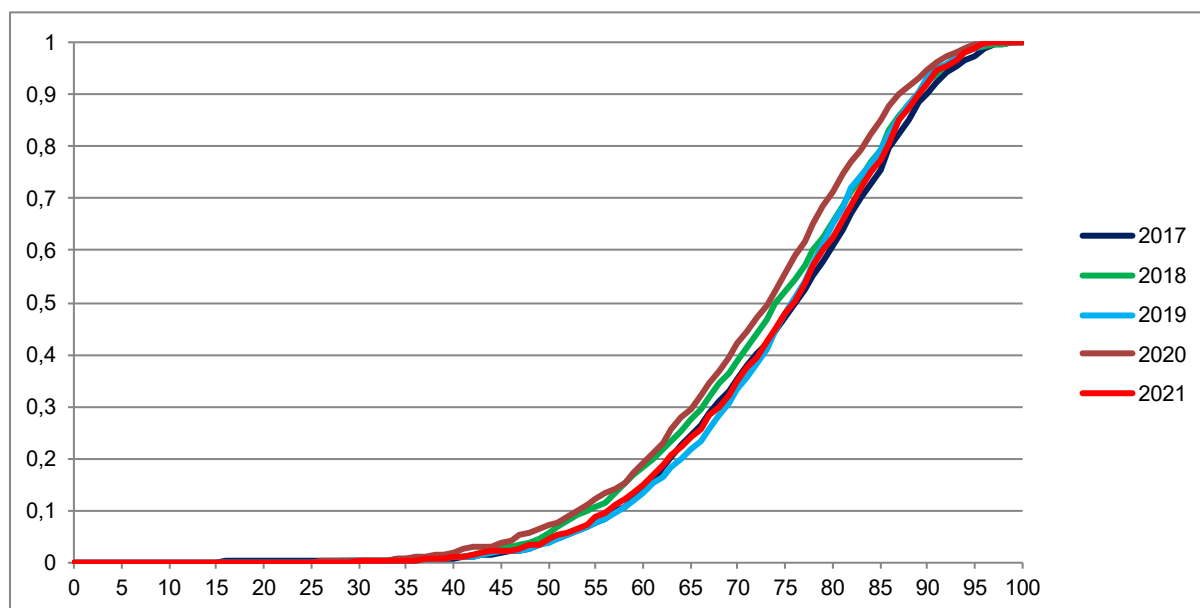
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2017 do 2021, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2017	48	61	74	86
2018	48	61	74	86
2019	49	61	74	86
2020	45	59	72	84
2021	47	60	73	86

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2021

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2021 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

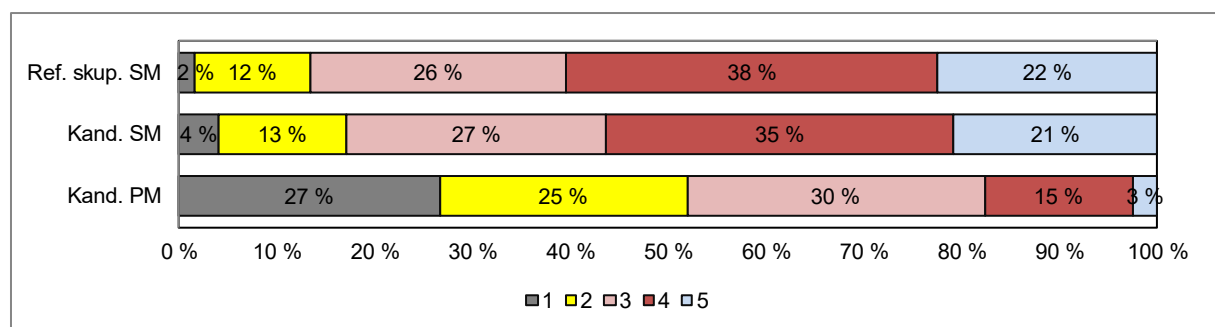
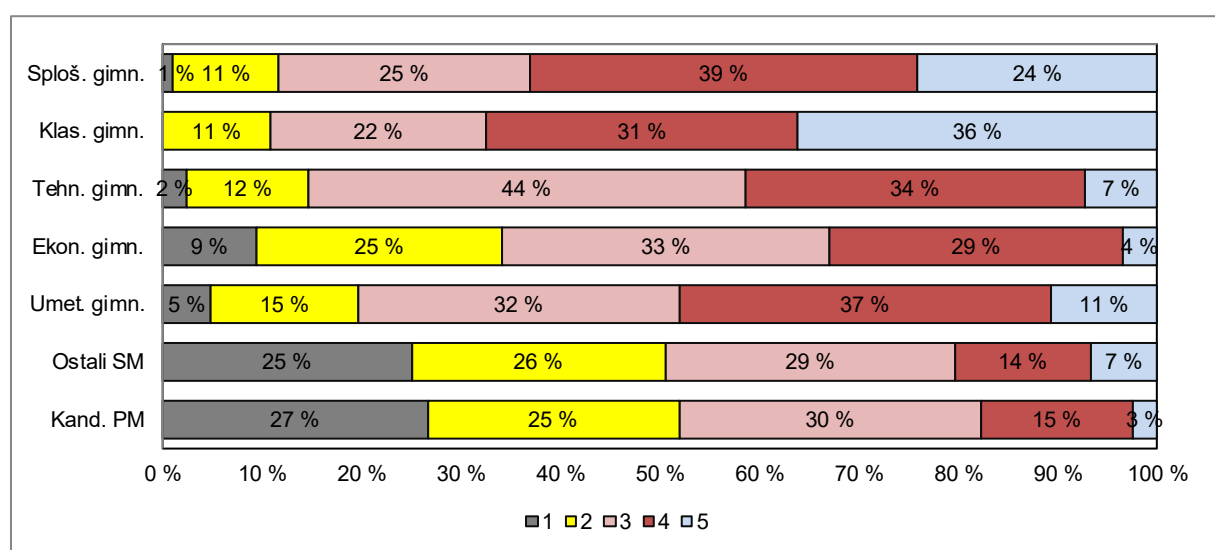
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	14	0	14	1	8	5	14	28	76	48	42
2	149	9	158	5	21	15	41	199	248	49	40
3	351	18	369	18	28	33	79	448	504	56	48
4	543	26	569	14	25	38	77	646	672	26	24
5	336	30	366	3	3	11	17	383	396	13	4
Uspešni	1.379	83	1.462	40	77	97	214	1.676	1.820	144	116
Skupaj	1.393	83	1.476	41	85	102	228	1.704	1.896	192	158

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	1 %	0 %	1 %	2 %	9 %	5 %	6 %	2 %	4 %	25 %	27 %
2	11 %	11 %	11 %	12 %	25 %	15 %	18 %	12 %	13 %	26 %	25 %
3	25 %	22 %	25 %	44 %	33 %	32 %	35 %	26 %	27 %	29 %	30 %
4	39 %	31 %	39 %	34 %	29 %	37 %	34 %	38 %	35 %	14 %	15 %
5	24 %	36 %	25 %	7 %	4 %	11 %	7 %	22 %	21 %	7 %	3 %
Uspešni	99 %	100 %	99 %	98 %	91 %	95 %	94 %	98 %	96 %	75 %	73 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2021

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2021

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	1.393	83	1.476	41	85	102	228	1.704	1.896	192	158
Povprečni splošni uspeh pri SM*	20,34	22,17	20,44	18,11	17,22	19,23	18,34	20,18	20,01	16,87	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,99	4,14	4,00	3,61	3,59	3,95	3,75	3,97	3,93	3,19	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,92	4,16	3,93	3,66	3,76	4,00	3,85	3,92	3,88	3,13	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,75	3,93	3,76	3,32	2,93	3,34	3,18	3,68	3,56	2,52	2,42
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,74	3,92	3,75	3,32	2,91	3,33	3,17	3,67	3,55	2,49	2,42
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	75,37	77,04	75,46	68,74	65,26	69,79	67,91	74,45	72,74	57,58	56,50
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	77	79	77	70	68	72	70	76	75	58	58
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	12,30	12,62	12,32	12,85	13,74	13,35	13,51	12,74	14,25	17,60	17,04
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	4,14	4,18	4,15	3,66	3,56	4,10	3,82	4,10	4,05	3,13	4,09
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,35	4,54	4,36	3,87	4,01	4,45	4,18	4,34	4,31	3,79	4,33
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,79	0,75	0,78	0,83	0,77	0,76	0,77	0,78	0,79	0,79	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,76	0,81	0,76	0,31	0,73	0,72	0,64	0,74	0,75	0,71	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,71	0,80	0,71	0,48	0,64	0,69	0,64	0,70	0,70	0,74	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,67	0,64	0,67	0,39	0,70	0,69	0,65	0,67	0,69	0,75	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,67	0,64	0,67	0,39	0,70	0,69	0,65	0,67	0,69	0,75	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,61	0,80	0,62	0,62	0,73	0,58	0,65	0,63	0,65	0,75	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,48	0,31	0,47	0,25	0,52	0,24	0,39	0,46	0,48	0,52	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,40	0,40	0,40	0,47	0,37	0,57	0,43	0,41	0,45	0,36	0,39
Odstotek neuspešnih s PP	1,01	0,00	0,95	2,44	9,41	4,90	6,14	1,64	4,01	25,00	26,58
Odstotek neuspešnih brez PP	1,65	1,20	1,63	2,44	11,76	5,88	7,46	2,41	4,85	26,56	26,58

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

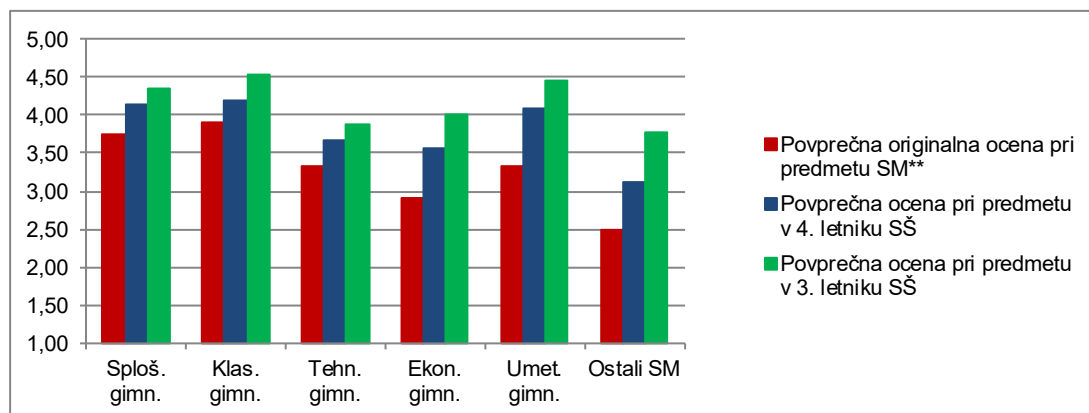
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz psihologije in povprečnih ocen iz psihologije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

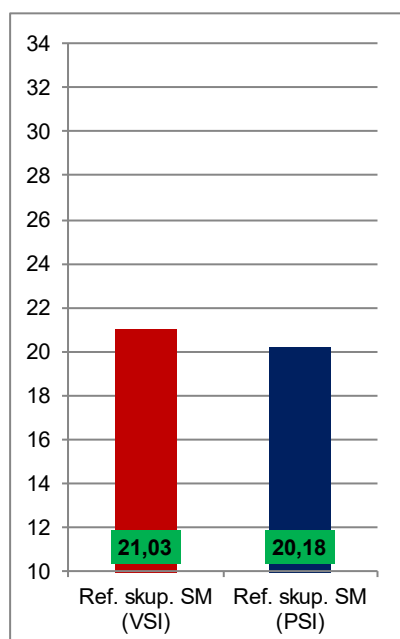
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center, 2021

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2021 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz psihologije (ref. skup. SM – PSI).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center, 2021

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2021.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

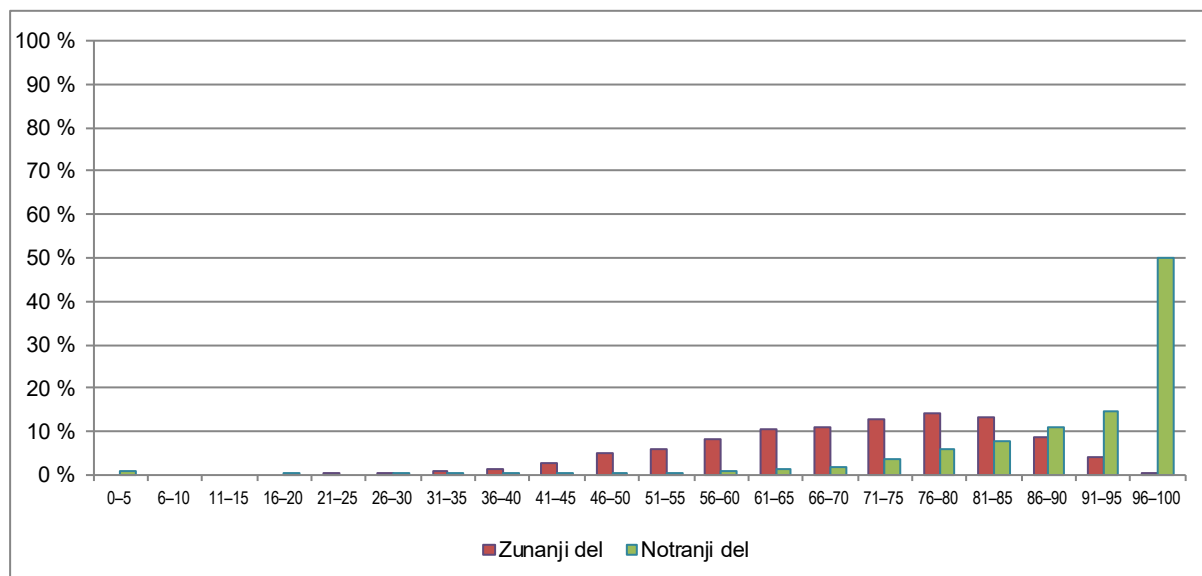
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.704	1.704
Povprečno število odstotnih točk	56,16	18,29
Standardni odklon odstotnih točk	11,27	2,89
Maksimalno število odstotnih točk	78,65	20,00
Povprečna težavnost	0,70	0,91

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2021.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	1 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	2 %	0 %
41–45	3 %	0 %
46–50	5 %	0 %
51–55	6 %	0 %
56–60	8 %	1 %
61–65	10 %	1 %
66–70	11 %	2 %
71–75	13 %	4 %
76–80	14 %	6 %
81–85	13 %	8 %
86–90	9 %	11 %
91–95	4 %	15 %
96–100	0 %	50 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2020

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2A	Izpitna pola 2B	Seminarska naloga
Število kandidatov	1.704	1.704	1.704	1.704
Povprečno število odstotnih točk	23,56	9,85	20,07	18,29
Standardni odklon odstotnih točk	6,30	2,13	5,89	2,89
Maksimalno število odstotnih točk	36,00	14,00	30,00	20,00
Povprečna težavnost	0,65	0,70	0,67	0,91

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Izpitna pola 1

Izpitna pola 1 vsebuje štiri strukturirane naloge, izmed katerih kandidati izberejo tri. Naloge se nanašajo na različna tematska področja. Ta področja so bila tokrat:

1. naloga: panoge psihologije, cilji psihologije;
2. naloga: značilnosti (sestavine) čustvene zrelosti, vloga učenja (okolja) na doživljanje in izražanje čustev;
3. naloga: vrste spomina, učne strategije, psihološki dejavniki učenja/pomnjenja;
4. naloga: socializacija, funkcije družine, vpliv avtoritarne vzgoje za zadovoljenje potreb.

Statistični podatki (% izbire naloge, povprečno število doseženih točk pri nalogi, indeksi težavnosti, diskriminativnosti in objektivnosti) so v nadaljevanju prikazani ločeno po izpitnih polah in za seminarsko nalogo.

Preglednica 4.3.1: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 1

Naloga	N (1.704)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1	856	50,2 %	7,31	0,61	0,64	0,76
2	1.542	90,5 %	8,11	0,68	0,64	0,78
3	1.474	86,5 %	7,91	0,66	0,66	0,80
4	1.240	72,8 %	7,83	0,65	0,66	0,81

Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče:

- Kandidati so v prvi izpitni poli različno pogosto izbirali posamezne naloge, odstotki izbire se med seboj razlikujejo. Največkrat so izbrali 2. nalogo (90,5 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na panoge in cilje psihologije. Naloga je bila po težavnosti najlažja (IT = 0,68), toda glede na ostale v tej izpitni poli ni bistveno odstopala (IT so med 0,61 in 0,68). Povprečno število točk pa je tudi pri tej nalogi najvišje (8,11 točke od možnih 12).
- Na drugem mestu glede pogostnosti izbora je bila 3. naloga (86,5 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na načela čustvene zrelosti in vlogo učenja/okolja na doživljanje in izražanje čustev. Težavnost naloge je bila zelo podobna ostalim nalogam te izpitne pole (IT = 0,66), prav tako je bila dobro diskriminativna (ID = 0,66), povprečno število doseženih točk pri tej nalogi pa 7,91.
- Na tretjem mestu glede pogostnosti izbire je bila 4. naloga (72,8 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na vrste spomina, učne strategije in dejavnike učenja. Tudi ta naloga po težavnosti ni odstopala od drugih (IT = 0,65), je dobro diskriminativna (ID = 0,66), doseženo povprečno število točk (7,83 točke od možnih 12) pa je tudi primerljivo s prvima dvema (po pogostnosti izbire).
- Najmanjkrat so kandidati v prvi izpitni poli izbrali 1. nalogo (50,2 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na socializacijo in funkcije družine. Po težavnosti je bila naloga najlažja in še vedno srednje težka (IT = 0,61) in dobro diskriminativna (ID je 0,64), povprečno število doseženih točk je izmed vseh najnižje, in sicer 7,31 točke.
- Ujemanje med ocenjevalci (glede na indeks objektivnosti) je pri nalogah prve izpitne pole visoko, najvišje pri 4. nalogi (IO se giblje od 0,76 do 0,81).

Izpitna pola 2 A

Izpitna pola 2 A vsebuje 14 vprašanj izbirnega tipa, kandidati rešujejo vse naloge, pri vsaki pa izbirajo med štirimi možnimi odgovori. Odgovorov na ta vprašanja zunanji ocenjevalci ne vrednotijo. Vsaka naloga je ovrednotena z 1 točko. Vprašanja nalog se nanašajo na vsa vsebinska področja, kot jih opredeljuje predmetni izpitni katalog za psihologijo.

Povprečno število absolutnih točk je 9,85 (lani: 11,16) od 14 možnih, kar je kar občutno nižji rezultat. Povprečni indeks težavnosti (če gledamo vseh 14 nalog skupaj) je 0,70 (lani: 0,80), torej je bil ta del izpita za kandidate nekoliko težji kot lansko leto. Indeksi težavnosti posameznih nalog so različni, nekateri zmerni in visoki, nekaj pa je tudi zelo visokih, torej so vprašanja za kandidate različno težka (od relativno lahkih do zmerno težkih).

Za kandidate je bila najlažja naloga 9 (IT je 0,93), ki se nanaša na metodo opredelitev samopodobe (večina kandidatov je pravilno prepoznala ustrezno opredelitev), sledi naloga 14 (prepoznati je bilo

treba pravilno opredelitev socialnega zaznavanja, in veliko kandidatov je pravilno prepoznalo odgovor); indeks težavnosti pri tej nalogi znaša 0,89.

Nižji indeks težavnosti je izračunan le pri enem vprašanju, za kandidate je bilo torej težje. Gre za vprašanje 12, kjer naj bi kandidati glede na opis v nalogi prepoznali raven moralnega presojanja. Naloga se nanaša na razumevanje, katerega osnova je znanje; napake v odgovorih so torej posledica nerazumevanja, ki je povezano z neznanjem (IT te naloge je 0,44, torej za kandidate zmerno težka naloga). Nižji indeks težavnosti je tudi pri vprašanju 6, ki se nanaša na Thurstonove faktorje inteligentnosti (IT = 0,49) in je prav tako naloga razumevanja. Tudi pri splošnem pregledu odgovorov je razvidno, da je več nepravilnih odgovorov pri vprašanjih na ravni razumevanja. Iz tega se poraja dvom v slabšo kakovost pouka, ki ga je lahko povzročilo šolanje na daljavo v času epidemije.

Izbirni tip nalog v veliki meri omogoča kandidatom prepoznati pravilni odgovor, tistim brez znanja pa tudi možnost ugibanja. Dokaj nizki indeksi diskriminativnosti nakazujejo, da te naloge slabo diferencirajo kandidate glede na uspešnost pri celotnem izpitu.

Preglednica 4.3.2 prikazuje osnovne statistične podatke referenčne skupine SM za izpitno polo 2 A.

Preglednica 4.3.2: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 2 A

Naloga	IT	ID
1	0,79	0,23
2	0,65	0,16
3	0,88	0,15
4	0,87	0,22
5	0,70	0,37
6	0,49	0,07
7	0,70	0,27
8	0,61	0,27
9	0,93	0,26
10	0,61	0,22
11	0,66	0,15
12	0,44	0,14
13	0,63	0,08
14	0,89	0,20

Izpitna pola 2 B

Izpitna pola 2 B vsebuje štiri naloge esejskega tipa, od katerih kandidati izberejo dve. Največje možno število točk, ki je pridobljeno iz odgovorov na posamezne dele strukturiranega eseja, je 14, kandidat pa lahko pridobi še dodatno točko za notranjo zgradbo eseja (skupaj torej 15 možnih točk).

Izpitna pola 2 B vključuje strukturirane eseje, ki se nanašajo na različna tematska področja. Ta področja so tokrat bila:

1. naloga: značilnosti eksperimenta, razlikovanje med eksperimentalno in neeksperimentalno metodo, bistvena spoznanja eksperimenta Watsona in Zimbarda;
2. naloga: vrsti zmotnih zaznav, pomoč pri zmotnem zaznavanju;
3. naloga: Piagetova teorija kognitivnega razvoja;
4. naloga: vrednote, vpliv vrednot na posameznika in njegove odnose z drugimi ljudmi.

Preglednici 4.3.3 in 4.3.4 prikazujeta osnovne statistične podatke za posamezne naloge in statistične podatke za posamezne postavke na treh ravneh zahtevnosti znanja.

Preglednica 4.3.3: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 2 B

Naloga	N (1.704)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1	858	50,3 %	7,84	0,52	0,65	0,76
2	1.333	78,2 %	11,06	0,74	0,55	0,69
3	741	43,5 %	9,88	0,66	0,67	0,73
4	476	27,9 %	11,30	0,75	0,66	0,63

Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče:

- Največ kandidatov (78,2 %) je izbralo 2. nalogo (zmotne zaznave). Po pogostnosti izbire je sledila 1. naloga (eksperiment), ki jo je izbralo 50,3 % kandidatov, na tretjem mestu je bila 3. naloga (Piagetova teorija kognitivnega razvoja), izbralo jo je 43,5 % kandidatov; najmanj pogosto pa so izbirali 4. nalogo (vrednote), ki jo je izbralo le 27,9 % kandidatov.
- Glede na indeks težavnosti je bila za kandidate najtežja 1. naloga (IT = 0,52), zmerno težka je bila tudi 3. naloga (IT = 0,66). Preostali dve nalogi pa sta bili po težavnosti zelo podobni (z IT 0,74 in 0,75).
- Vse štiri naloge tudi podobno in dobro razlikujejo kandidate glede uspešnosti/neuspešnosti na celotnem testu (indeksi diskriminativnosti se gibljejo med 0,55 in 0,67).
- Povprečno število doseženih točk pri nalogah esejskega tipa se giblje med 7,84 (1. naloga) in 11,30 točke (4. naloga) od možnih 15 pri posamezni nalogi.
- Iz preglednice 4.3.4 je razvidno, da je v okviru vsake posamezne naloge znotraj posameznih postavk oz. na različnih ravneh zahtevnosti (znanje, razumevanje/uporaba, sinteza/vrednotenje) težavnost večinoma optimalna, IT se na večini postavk gibljejo med 0,61 in 0,76, le pri treh postavkah pri treh različnih nalogah je nad to vrednostjo (pri znanju pri 2. nalogi je IT 0,80 in pri 4. nalogi pri razumevanju 0,85 in sintezi 0,79).
- V povprečju je bila za kandidate najlažja postavka razumevanje pri 4. nalogi (IT 0,85 kaže, da so kandidati večinoma z lahkoto znali s primerom pogovora ponazoriti različne vrednote dveh različnih kategorij vrednot). Druga najlažja postavka pa je bila znanje pri 2. nalogi (IT 0,80 kaže, da je bilo za kandidate razmeroma lahko navesti in opredeliti vrsti zmotnih zaznav).
- Indeksi diskriminativnosti znotraj posameznih postavk se gibljejo med 0,48 in 0,63, kar kaže na zelo dobro diskriminativnost vseh nalog in tudi postavk.
- Objektivnost ocenjevanja je pri večini postavk pri različnih nalogah zmerna in se giblje med 0,49 in 0,71. Najvišje ujemanje med ocenjevalci se je pojavilo pri postavki sinteza pri 1. nalogi, in sicer je IO 0,79.

Preglednica 4.3.4: Osnovni statistični podatki za posamezne postavke na različnih ravneh zahtevnosti pri nalogah izpitne pole 2 B

Postavka	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1. znanje	2,60	0,65	0,51	0,69
1. razumevanje	3,06	0,61	0,48	0,55
1. sinteza	2,05	0,41	0,62	0,79
2. znanje	3,22	0,80	0,55	0,70
2. razumevanje	3,63	0,73	0,49	0,55
2. sinteza	3,79	0,76	0,52	0,57
3. znanje	2,88	0,72	0,57	0,71
3. razumevanje	3,46	0,69	0,56	0,64
3. sinteza	3,27	0,65	0,63	0,55
4. znanje	2,71	0,68	0,48	0,53
4. razumevanje	4,24	0,85	0,56	0,53
4. sinteza	3,97	0,79	0,60	0,49

Seminarska naloga

Iz preglednice 4.3.5 je razvidno, da dosegajo kandidati pri seminarski nalogi v povprečju visoko število točk (18,29 od možnih 20; lani: 18,34); diskriminativnost je dobra (ID je 0,41), korelacija med oceno seminarske naloge in zunanjim delom izpita pa je nizka oz. blizu zmerne (0,4146).

Preglednica 4.3.5: Osnovni statistični podatki za seminarsko nalogo

	N (1.704)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Korelacija med notranjo in zunanjo oceno
Seminarska naloga	1,704	100%	18,29	0,91	0,41	0,42

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

4.4.1 Strukturirane naloge

1 Prva strukturirana naloga (panoge psihologije, cilji psihologije, razlogi za oviranje doseganja ciljev)

- 1.1 Kandidati so pogosto neustrezno poimenovali panoge psihologije in jih slabo tudi opredeljevali.
- 1.2 Kandidati so pogosto zamenjevali opisovanje z opazovanjem; v primerih niso opisovali tega, kako psihologinja dosega te cilje; cilje psihologije so zamenjevali s smermi psihologije.
- 1.3 Težave so bile predvsem pri opisovanju razlogov za oviranje doseganja ciljev, saj so kandidati pogosto navajali »zdravorazumske« pojasnitve (ki ne kažejo sinteze znanja).

2 Druga strukturirana naloga (značilnosti [sestavine] čustvene zrelosti, vloga učenja [okolja] na doživljanje in izražanje čustev)

- 2.1 Kandidati niso pravilno navajali značilnosti (sestavlin) čustvene zrelosti; slabo so opisovali sestavine oziroma so namesto opisov navajali primere; namesto sestavin čustvene zrelosti so navajali sestavine osebnostne čvrstosti.
- 2.2 Najpogostejša napaka je bila ta, da so za oba otroka opisovali iste značilnosti čustvene zrelosti.
- 3.3 Kandidati so na splošno pojasnjevali pomen okolja na posameznika (ne konkretnije vpliva učenja oz. okolja na čustva).

3 Tretja strukturirana naloga (vrste spomina, učne strategije, psihološki dejavniki učenja/pomnjenja)

- 3.1 Kandidati so pogosto navajali trajanje različnih vrst spomina (namesto obsega); navajali so tudi napačne obsege (npr: trenutni spomin je neomejen).
- 3.2 Kandidati so navajali splošne primere strategij, brez poimenovanj in ne na zahtevanem primeru.
- 3.3 Kandidati so opisovali in pojasnjevali tudi druge (ne samo psihološke) dejavnike.

4 Četrta strukturirana naloga (socializacija, funkcije družine, vpliv avtoritarne vzgoje za zadovoljenje potreb)

- 4.1 Kandidati so imeli težave pri pravilnem navajanju psiholoških funkcij družine; napačno ali pa sploh ne poimenujejo socializacije.
- 4.2 V primerih izpolnjevanja še ene psihološke funkcije pogosto ponavljajo zadovoljevanje potrebe po varnosti.
- 4.3 Kandidati podajajo presoje, ki pa jih ne pojasnjujejo.

4.4.2 Strukturirani eseji

Prvi strukturirani esej (značilnosti eksperimenta, razlikovanje med eksperimentalno in neeksperimentalno metodo, bistvena spoznanja eksperimenta Watsona in Zimbarda)

Na ravni znanja so kandidati slabo opisovali značilnosti eksperimenta; namesto eksperimenta so opisovali znanstveno metodo ali pa merske karakteristike. Na ravni razumevanja in uporabe so slabo ponazarjali in razlikovali med neeksperimentalno in eksperimentalno metodo. Na ravni sinteze/vrednotenja so slabo opisovali bistveni spoznanji Watsonovega in Zimbardovega eksperimenta; pogosto so omenjena eksperimenta zamenjevali s Pavlovim Bandurovim in Milgramovim eksperimentom.

Drugi strukturirani esej (vrsti zmotnih zaznav, pomoč pri zmotnem zaznavanju)

Kandidati so na ravni znanja pomanjkljivo opredeljevali zmotne zaznave in namesto zmotnih zaznav opisovali zaznavno organizacijo. Na ravni razumevanja in uporabe so pri ponazoritvah zmotnih zaznav navajali splošne primere (ne vezane na zahtevane okoliščine). Prav tako so površno navajali vzroke za nastanek zmotnih zaznav (alkohol ipd.). Na ravni sinteze/vrednotenja pa so nekateri kandidati podajali le presoje brez pojasnitev.

Tretji strukturirani esej (Piagetova teorija kognitivnega razvoja)

Na ravni znanja so kandidati značilnosti konkretnih operacij le naštevili, ne pa jih tudi opisovali. Na ravni razumevanja in uporabe se je pokazalo slabo poznavanje Piagetovih nalog (navedli so več nalog, ki niso originalno njegove). Te naloge so tudi slabo oziroma pomanjkljivo opisovali. Na ravni sinteze/vrednotenja so imeli kandidati največ težav z utemeljevanjem pri razumevanju snovi, če ne dosega formalnih operacij.

Četrty strukturirani esej (vrednote, vpliv vrednot na posameznika in njegove odnose z drugimi ljudmi)

Kandidati so na ravni znanja imeli težave s pravilnim navajanjem kategorij vrednot, ki so jih tudi pomanjkljivo opisovali. Na ravni razumevanja in uporabe so imeli nekateri težave s tem, da niso zahtevanega primera ponazorili v obliki pogovora. Tudi na ravni sinteze/vrednotenja so podajali splošne pojasnitve vpliva vrednot na posameznika.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Zunanji ocenjevalci so prek vprašalnikov posredovali mnenje o nalogah in vprašanjih. Večina (81 %) je ocenila, da so bile naloge ustrezno sestavljene. Bilo je le nekaj pripomb posameznih ocenjevalcev na kakšen del posamezne naloge, tako je npr. nekaj ocenjevalcev ocenilo, da so nekateri deli nalog premalo razumljivi (npr: značilnosti eksperimenta; nejasnost primera pri 4. strukturirani nalogi). Nekaj pripomb je bilo tudi o smiselnosti zahtev na ravni znanja (smiselnost tolikšne doslednosti pri izrazih). Sicer pa je bilo tudi nekaj pripomb o slabšem znanju kandidatov, kar pripisujejo vplivu šolanja na daljavo v času epidemije.

Zunanji ocenjevalci so na petstopenjski ocenjevalni lestvici ocenili sestavo izpitnih pol ter *Navodil za ocenjevanje*. Ocene so razvidne iz preglednice 4.5.1.

Preglednica 4.5.1: Prikaz ocen ocenjevalcev glede sestave izpitnih pol in *Navodil za ocenjevanje*

Kriterij	Povprečna ocena
Sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 1	4,20
Sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 2	4,10
Sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 1	4,10
Sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 2	4,10

Večina ocenjevalcev je ocenila kakovost strokovne in vsebinske ustreznosti ter tehnične izvedbe vprašanj prve izpitne pole kot odlično, druge izpitne pole pa večina kot prav dobro in odlično.

Prav tako so ocenjevalci v povprečju visoko ocenili ustreznost sestave navodil za ocenjevanje za obe izpitni poli (večina ocen je bila odlično). Ocenjevalci pa ugotavljajo tudi, da kandidati najslabše obvladajo ravni znanja, kar pojasnjujejo kot posledico slabših priprav na maturo zaradi šolanja na daljavo v času epidemije.

Nekaj ocenjevalcev je izpostavilo tudi problem prevelike količine izpitnih pol, ki jih posamezni ocenjevalec oceni. Nekateri ocenjevalci so izpostavili tudi to, da so navodila premalo natančna in jasna, kar posledično pomeni tudi težje objektivno ocenjevanje. Mnenje nekaterih pa je tudi, da so bile morebitne nejasnosti (iz *Navodil za ocenjevanje*) na skupnem srečanju dobro razložene. Ob pojavu dvomov pa so pomembno vlogo prevzeli tudi PGO, ki so med ocenjevanjem sproti odgovarjali na vprašanja, reševali dileme in svetovali ocenjevalcem.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je pisni izpit iz izbirnega predmeta psihologija potekal v torek, 1. junija 2021. Med pisanjem izpita ni bilo posebnosti.

Število vseh kandidatov, ki so opravljali pisni izpit iz psihologije, je bilo 1.896 (vsi kandidati splošne mature brez kandidatov poklicne mature). Kandidatov referenčne skupine, ki jo predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature), pa je bilo 1.704.

Pisni izpit iz psihologije na splošni maturi 2021 smo že tretjič ocenili elektronsko. Člani DPK SM za psihologijo smo se doma pripravljali na moderacijo od četrтка, 4. junija, ko so nam bile prek spletnega programa v elektronski obliki dostopne vzorčne izpitne pole. Vsak od članov DPK SM za psihologijo je sam pregledoval izdelke kandidatov in pripravjal predloge izpitnih pol za standardizacijo. Nato smo se v vnaprej dogovorjenih parih uskladili za ožji izbor določenih standardizacijskih izpitnih pol (usklajevanje je potekalo prek MS Teams). Skupno srečanje članov komisije smo imeli 7. junija, takrat smo dokončno določili naloge za standardizacijo in izvedli moderacijo *Navodil za ocenjevanje* izpitnega gradiva. Zaradi posebnih pogojev dela in upoštevanja zaščitnih ukrepov v zvezi z epidemijo koronavirusa smo razlago *Navodil za ocenjevanje* izvedli v sredo, 9. junija, prek MS Teams. Dan po pisanju maturitetnega izpita iz psihologije so bile izpitne pole ocenjevalcem na vpogled dostopne v spletni aplikaciji eRic. Moderirana *Navodila za ocenjevanje* pa so bila ocenjevalcem dostopna v programu RM Assessor, v katerem se je pozneje odvijalo tudi ocenjevanje. Ocenjevanje se je pričelo 9. junija.

Pri ocenjevanju je sodelovalo 32 zunanjih ocenjevalcev in pet članic DPK SM. Poleg glavne ocenjevalke je za potek ocenjevanja skrbelo pet pomočnic glavne ocenjevalke (PGO), vsaka od njih je bil posebej zadolžena za pomoč skupini šestih ali sedmih ocenjevalcev.

V spomladanskem izpitnem roku je vsak ocenjevalec ocenil približno 113 kompletov izpitnih pol (IP 1 in IP 2B). Zelo dobro se je ponovno izkazala poenostavitev v programu, da prvo in drugo ocenjevanje nista ločena, ampak so bile izpitne pole, ki jih je moral vsak ocenjevalec oceniti, združene na enem seznamu.

Med 23. in 27. junijem 2021 smo izvedli še kontrolno ocenjevanje tistih izpitnih pol, kjer je bilo razhajanje dveh ocenjevalcev za več kakor 20 % ocene celotne izpitne pole.

Izpitnih pol (IP 1 in IP 2B) za kontrolno ocenjevanje je bilo 154 (lani: 192), torej manj kot lani, kljub temu da je maturitetni izpit iz psihologije letos skupno opravljalo nekoliko več kandidatov. Tudi lansko leto je bilo manj kontrolnih ocenjevanj kot prejšnje leto, torej se trend kontrolnih ocenjevanj z elektronskim ocenjevanjem še vedno zmanjšuje. Vzrok je verjetno večja sprotna kontrola pri elektronskem ocenjevanju (standardizacijske in kontrolne pole) ter učinkovita sprotna podpora ocenjevalcem s strani PGO. Prav tako smo kontrolno ocenili 22 izpitnih pol tistih kandidatov, ki so po določitvi mej dosegli 1 oz. 2 odstotni točki pod mejo za zadostno oceno.

V zvezi z izpeljavo izpita splošne mature iz psihologije in izvedbo ocenjevanja izpitnih pol v letu 2021 ugotavljamo sledeče:

- v zvezi s tiskom izpitnih pol ni bilo nepravilnosti;
- v zvezi s tiskom *Navodil za ocenjevanje* ni bilo opaziti nepravilnosti;

- oblika točkovnika je bila ustrezna in pregledna za ocenjevalce;
- med potekom izpita splošne mature iz psihologije na posameznih šolah ni bilo zabeleženih posebnosti;
- delo zunanjih ocenjevalcev je bilo korektno izvedeno.

Ponovno ugotavljamo, da se je, podobno kot prejšnji dve leti, elektronsko ocenjevanje izkazalo za zelo pozitivno, za ocenjevalce prijetnejše in preglednejše od klasičnega ocenjevanja.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Po razglasitvi rezultatov spomladanskega roka splošne mature 2021 je lahko vsak kandidat pogledal v svoje izpitne pole pri vseh predmetih prek spletnega programa. Pri psihologiji je nato ugovor vložilo skupno 80 kandidatov, od tega štiri na izračun izpitne ocene, 78 pa na oceno. Izvedenske preglede je opravilo pet izvedencev.

Preglednica 5.2.1: Statistični prikaz podatkov o vpogledih in ugovorih

Skupno število ugovorov	Štev. ugovorov na oceno	Štev. ugovorov na izračun ocene	Sprememba vsote točk	Povprečna sprememba % točk	Povprečna sprememba točk. ocene	Sprememba ocene
80	78	4	39	1,15	0,35	28

Letos je ugovore podalo nekaj več kandidatov kot lani, to je 80 (lani: 67), prav tako je letos več kandidatov podalo ugovor na izračun ocene (letos 4 in lani 1).

Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih nalog se je letos pri 39 kandidatih spremenila vsota števila točk, ocena pa pri 28 kandidatih (lani pri 15). Do spremembe ocene je prišlo pri tistih kandidatih, katerim je do višje ocene manjkalo majhno število točk, saj je povprečna sprememba točk le 1,15.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je izpit iz predmeta psihologija opravljalo 2.054 vseh kandidatov (kandidati SM 1.896 in kandidati PM 158), kar je najvišje število kandidatov v zadnjih petih letih. Kandidatov, ki so prvič v celoti opravljali splošno maturo iz psihologije (t. i. referenčna skupina SM), je bilo 1.704 (lani 1628). Povprečni uspeh kandidatov je bil višji kot lanski. Letos so kandidati referenčne skupine v povprečju dosegli 74,45 točke (lani 71,59). Povprečna ocena pri predmetu je bila nekoliko višja (3,68) kot lani (3,59). Večjo uspešnost glede na lanski rezultat pripisujemo bonusu desetih odstotnih točk na neuspešno opravljen del zunanjega izpita, še vedno pa ne dosegamo ravni spodnje meje točk za zadostno oceno pred časom epidemije. Izpit iz psihologije zahteva v precejšnji meri esejski način razmišljanja, priprava na esejske in strukturirane naloge pa je bila morda med zaprtjem šol okrnjena. V primerjavi z lanskim letom je bil letos približno enak odstotek neuspešnih kandidatov referenčne skupine SM (2,41 %, lani 2,27 %). Povprečno število odstotnih točk pri zunanem delu izpita je bilo letos višje kot lani (letos 56,16, lani 53,25).

Povprečna težavnost zunanjega dela izpita (0,70) je bila podobna lanski (0,67). Kandidati so bili podobno uspešni kot lani na izpitni poli 1 (strukturirane naloge), povprečni rezultat je bil 23,56 točke (lani 23,45) od možnih 36. Na izpitni poli 2A (naloge izbirnega tipa) je bil povprečni rezultat letos nižji (9,85 točke, lani 11,16 točke od možnih 14). Na izpitni poli 2B (strukturirani eseji) je bil povprečni rezultat višji kot lani (20,07 točke, lani 18,61 točke od možnih 30).

Določanje mej med ocenami je potekalo na podlagi statistične analize razporeditve po doseženih točkah in na podlagi vsebinske analize odgovorov kandidatov, zlasti pri mejnih točkah. Letos je bila za 2 odstotni točki višja meja za oceno 2 kot lani, za oceni 3 in 4 je bila meja višja za 1 odstotno točko kot lani, za oceno 5 pa 2 odstotni točki.

Povprečno število odstotnih točk pri notranjem delu izpita je podobno kot lani (18,29 točke, lani 18,34 od možnih 20); indeks težavnosti kaže na nizko težavnost tega dela izpita (0,91). Notranji izpit se nanaša na izdelovanje empirične seminarske naloge. To izberejo kandidati samostojno, v skladu s svojimi interesi, ter zato verjetno vanjo vložijo več truda kot v učenje za zunanji izpit. Za izdelavo naloge imajo med šolskim letom na razpolago dovolj časa, nudena jim je tudi mentorjeva pomoč.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

V izpitnih polah smo pri sestavi nalog upoštevali enakovredno zastopanost taksonomskih stopenj pri strukturiranih nalogah, nekoliko višji delež nalog na ravni znanja pri nalogah izbirnega tipa ter višji delež ravni razumevanja in uporabe ter sinteze in vrednotenja pri strukturiranih esejih. Večina ocenjevalcev je ocenila kakovost strokovne in vsebinske ustreznosti ter tehnične izvedbe vprašanj prve izpitne pole z oceno odlično, druge izpitne pole pa z oceno prav dobro in odlično.

Prav tako so ocenjevalci v povprečju visoko ocenili ustreznost sestave navodil za ocenjevanje za obe izpitni poli (večina ocen je bila odlično). Ocenjevalci pa ugotavljajo, da kandidati najslabše obvladajo ravni znanja, kar pojasnjujejo kot posledico slabših priprav na maturo zaradi šolanja na daljavo med epidemijo.

Nekateri ocenjevalci so komentirali, da so bila navodila premalo natančna, vendar je bilo mnenje nekaterih ostalih tudi, da so bile nejasnosti glede navodil za ocenjevanje na skupnem srečanju dobro razložene. Ob pojavu dvomov pa so pomembno vlogo prevzeli tudi PGO, ki so med ocenjevanjem sproti odgovarjali na vprašanja, reševali dileme in svetovali ocenjevalcem.

6.3 Druge ugotovitve

Ocenjevanje je potekalo brez posebnosti, delo zunanjih ocenjevalcev ocenjujemo kot korektno izvedeno. Število kontrolnih ocenjevanj je bilo nižje kot lani (154, lani 192), kljub večjemu številu kandidatov v letošnjem letu, kar pripisujemo večjemu sprotne nadzoru pri elektronskem ocenjevanju ter učinkoviti sprotne podpori ocenjevalcem s strani PGO. Kontrolno smo ocenili tudi izpitne pole tistih kandidatov, ki so po določitvi mej med ocenami dosegli 1 oz. 2 točki pod mejo za pozitivno oceno, teh izpitnih pol je bilo 22 (lani 26). Število ugovorov na ocene je bilo letos višje kot lani (80, lani 67). Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih nalog se je letos pri 39 kandidatih spremenila vsota števila točk, ocena se je spremenila pri 28 kandidatih. Do spremembe ocene je prišlo pri tistih kandidatih, ki jih je od višje ocene ločilo majhno število točk (povprečna sprememba točk je bila 1,15).